

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Disputatio X. De Speciebus impressis sensus interni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

DISPUTATIO DE CIMA.

De Speciebus impressis sensus interni.

3. **D**E speciebus sensuum externorum satis supra à Disputatione quinta de visu. Nunc superest ut aliquid de speciebus sensus interni similiter dicamus. Quare sit

DVBIVM I.

An in sensu interno dentur species impressæ?

RESOLUTIO.

II. **D**ico, in sensu interno nullæ dantur species impressæ sive sensatæ, sive insensatæ à sensu interno realiter distinctæ: Est Nominalium contra Suar. Hurtad. Arriag. Oviad. Telles, Murc. Poncium, & D. Fromond. de Anima lib. 3. cap. 8. art. 3°. Scotistas ac Thomistas communissimè. Sed ante probationem hujus difficultatis, secretioris ferè, inter omnes Philosophiæ totiusque Theologiæ secretissimas.

III. Suppono 1°. species sensatas esse illas, quibus sensus internus cognoscit objecta aliquo sensu externo cognita, ut colorem, odorem, &c. insensatas verò esse illas, quibus cognoscit objecta nullo sensu externo cognita, ut convenientiam, disconvenientiam, inimicitiam & amicitiam, agnus enim cognoscit amicitiam pastoris, inimicitiam lupi.

IV. Suppono 2°. rationabiliter dici posse intellectum Angeli & hominis, sensum internum hominis & bruti in eo imitari intellectum divinum, quòd sit sibi species impressa omnium objectorum, tam existentium, quam non existentium quorum in sententia adversariorum species impressas realiter distinctas sibi naturaliter comparare potest; & consequenter abstractiva non existentium, & intuitiva existentium.

V. Ratio autem est; 1°. quia in eo nullum est absurdum contra SS. Patres aut rationem; non inprimis contra SS. Patres, quia nec commune Axioma ex objecto & potentia paritur notitia sumptum ex Aug. 9. de Trin. c. ult. convincit species illas esse realiter distinctas; quia dici potest Augustin. tantum vel le ex objecto ut objective & exemplariter contento in potentia, & potentia pari notitiam, ad quod non requiritur ulla species realiter distincta. Nec S. Thomas aliud docet, ut clarè patet ex q. 55. de Angelis. art. 1. ubi docet in mente Angeli esse similitudines creaturarum (quod extendere potes ad alias distinctas potentias ob paritatem à ratione statim adferendam.) non quidè ab ipsis creaturis acceptas, sed à Deo, puta producendo istum Angelum, cui identificantur. Non etiam contra rationem: Quia bene passim admittitur, quòd Angelus, homo, &c. percipiant objecta sua per potètiis sibi identificatas, sicut Deus; quidni & per species impressas sibi identificatas? si aliud absurdum adferri non possit & illæ species non sint minus Angelo & homini identificabiles, quam illæ potentia: neque id superat perfectionem talis potentia: quia esse tales species bene covenit ipsis speciebus, quæ sunt entia ipsis potètiis imperfectiora.

VI. 2°. Ratio est, quia sic vitantur infinitæ propemodum specierum internarum, & productionum earum, multiplicationes sine necessitate, nec ad Deum recurrendum contra veram Physicam pro

speciebus objectorum, quæ Angeli ab initio cognoscunt, ut communiter recurrunt Theologi, qui docent eas non posse produci ab objecto; aut quia materiale, & nimis distans ac improporionatum, aut tum quia alioqui, si immateriale, eas in omni ente immateriali, ac proinde Angelus sui speciem in anima nostra contra experientiam, produceret, nam ut suppono illam necessariò, ut cætera, in objecto produceret, & immateriale est subjectum illius proporionatum; tum quia per medium materiale diffundi non possunt.

VII. Suppono 3°. species realiter distinctas quarumcumq; rerum, utpote sui non excitativas, debere per aliquid distinctum excitari, ut una præ alia istam ad cognitionem objecti, cujus est species, excitet: intellectus enim habet species omnium aliquando cognitorum v. g. illorum tamen omnium non recordatur simul, aut omnia illa simul non cognoscit & ad recordationem, aut cognitionem quamlibet eorum indifferens est: ita adversarii nostri, quidquid verò adferent pro excitamento speciei unius præ alia, adferemus & nos pro excitamento istius potentia: immediatè ad unam cognitionem præ alia: illud autem excitamentum distinctè cognoscere putant Philosophi, & nominatim Poncius de Anima q. 3^a. disp. 2. esse unum ex difficilioribus naturæ arcanis; Oviad. ibi esse maximum totius Philosophiæ Sacramentum, nunquam satis ab aliquo explicandum, & verè equidem, quia nec patet causa, quæ longissimæ orationis, quam ex memoria recitamus, species excitet eo ordine, quò excitantur; nec principium à quo oriatur, quòd alicujus rei volentes non recordemur, & nolentes aliquando recordemur; unde idem Poncius loco cit. conclus. 1. dicit pro specierum excitatione, vel ad Deum recurrendum, vel ad dignam causam, quam non assignat; quia tamen similem ad Deum sine necessitate recursum ubiq; rejeci ut minus probabilem & parum Phisicum, de alio istarum specierum excitamento, infra.

VIII. Profectò resolutiones circa specierum conditionem, in qua natura miraculum posuit non nisi obscuræ esse possunt; profundè quidem ut solet D. Fromond. de speciebus sensuum internum de anima lib. 3. c. 8. art. 3. philosophatur, dum ait: Nisi imagines quedam sensibilibus externorum in cerebrum subirem, in absentia eorum, nec homines, nec bestia se vidisse, se audisse, &c. recordarentur. Per imagines, quippe in ventre memoriæ asseratas sit eorum recordatio. Sed mihi obscurum est quòd ibi dicit imagines illas sensationum externarum esse imagines ab ipsis sensationibus externis in cerebrum jaculatas; quia sic tactio deberet per sensorios nervos à planta pedis in cerebrum ejaculari, & cum cursorum motus continui, sint tales tactiones & motus, continuæ & infinitæ essent imaginum, tactionum, & motuum istorum præteritorum ac præsentium in cerebrum ejaculationes, & consequenter de aliis totius corporis, sensationibus externis; quæ profectò, utpote fortè in eadem parte cerebri confusivè & sine ordine existentes, cerebrum turbarent, & confunderent; prout nimis multæ ac sine ordine visuales imagines in oculos apertos immittæ visum turbant ac confundunt.

Deinde

ix. Deinde illæ sensationum externarum imagines sunt ultima ad sensationem internam determinatio; vel non? si primum, cum sensus internus sit potentia necessaria, & illæ imagines, determinationes necessariae, tot statim erunt sensationes internæ, quot illæ actiones & sensationes externæ contra experientiam: si secundum, commodius dicitur animam sensitivam esse seipsa essentialiter imagines omnium sensationum externarum & aliarum multarum determinabiles ad sensationes internas per illud ipsum, per quod imagines illæ determinari debent, ut sensum internum ad talem sensationem eliciendam determinent: sic enim omnino vitatur dicta perturbatio & confusio cerebri, & frustranea tot imaginum multiplicatio; quodque mihi in tantum verisimilius est, quod præfatus Doctor dicit in fine articuli citati *maximam imaginum turbam esse, quæ nec per sensuum externorum fenestras intraverunt, nec ex eis sunt fabricata, sed ab autore naturæ in prima generatione (ubi ad Deum pro purè naturalibus recurrit sine necessitate) infuse, tales enim in brutis, inquit, agnoscit S. Thomas de veritate q. 22. art. 7. aliis enim animalibus sunt indite, secundum naturalem estimationem, quædam substantiales conceptiones, eis necessariae, sicut ovi quod lupus ei sit inimicus, & huiusmodi.*

x. Difficiliter tamen contra obijcitur quod experientia manifestum sit ex mutata temperie cerebri nasci oblivionem; igitur species erant in cerebro. Verum

xi. Respondeo id non contingere, quia simul mutantur imagines sensibilium; sed quia cerebrum, utpote organum sensus sit sensationum internarum eliciendarum incapax, pro parte, vel toto. Unde optime ad rem nostram D. Fromondus ibidem: *Potest esse alio modo, quam per specierum abolitionem, nasci oblivio, si species incolumes quidem maneat (quod juxta nostram sententiam æquivalet, si identificentur animæ) sed humore aliquo vias sapiente, è lateribus suis ad potentiam evocari non possint.*

xii. Difficiliter adhuc obijcitur: sed quid animam sensitivam potius ad unam sensationem, quam ad aliam excitat? verum hæc est communis omnium difficultas.

xiii. Peto enim, quid in adversariorum sententia cerebrum, & existentes in cerebro imagines, præsertim de insensatis, aut diu ante sensatis, excitet? quidquid attuleris, facilius animam excitabit, quæ cerebrum ad cooperandum determinet, quam cerebrum ipsum, aut imagines in cerebro tam confusas, excitet; id autem puto, sicut & cur potius de uno, quam de alio somnietur, provenire ex determinationibus animæ ad necessarias sensationes externas, ad quas anima mediis objectis in aliis potentius, quam visu, & mediis speciebus impressis pro visu, determinatur, juxta hoc axioma, *Nihil est in intellectu, quod à fortiori verum est de sensu interno, quod prius non fuerit in sensu;* positus enim sensationibus illis, anima seipsa determinata est ad seipsa utendum specie istius, vel illius objecti, potius quam alterius. His itaque suppositis & præmissis,

xiv. Probatur Resolutio i^o. quia nequidem in intellectu dantur species realiter distinctæ, ergo multò minus in sensu interno, quia non extenditur ad tam multa objecta, quorum successivè cognitiones & recordationes habere possit. Consequentia videtur legitima, unde multi in sensu interno negant species, nulli verò præter Nominales, negant species in intellectu, præsertim Angelicis: Antecedens

patet ex præsuppositis.

xv. Probatur 2°. quia non est à qua causa producuntur, & postea productæ excitentur illæ species, ergo, &c.

xvi. Probatur antecedens pro ia. parte 1°. non enim à Deo, quia frustra ad Deum recurritur ut causam particularem effectivam purè naturalium; si enim per impossibile Deus non esset, & esset homo ac alia entia, adhuc homo & bruta ea cognoscere, & post cognitionem eorum recordarentur.

xvii. 2°. non etiam ab objecto, 1°. quia alioquin cum species semper essent ab objecto existente, semper repræsentarent sensui interno objectum existens contra experientiam; sæpius quippe est in nobis & brutis, quantum apparet, recordatio præteritorum. 2°. quia sæpe phantasiamus de objectis impossibilibus, sicut & oves currentes de casu possibili, qui eas retardat à cursu celeriori; ab objecto autem possibili non possunt illæ species produci: 3°. species ab eo conservantur à quo 1°. producuntur; nam productio & conservatio solo connotato distinguuntur; sed in sententia omnium aliorum non conservantur ab objecto, quia objecti præteriti & longissimè absentis, recordamur, ergo, &c.

xviii. Probant Murcia & Poncius species sensus interni nequidem produci à speciebus impressis objectorum exteriorum; quia potest esse species impressa objecti externi in potentia externa v. g. in visu dormientis oculis apertis, ut ovibus & nonnullis hominibus, vel vigilis, sed omnino ad alia attendentis, quin causetur visio externa, ergo &c., quin causetur species impressa interna objecti. Sed

xix. Contra, etiam responderi potest tunc causari speciem impressam internam objecti, licet non causetur visio & sensatio interna defectu attentionis, quia tamen, hoc posito, aliquando in sensu interno produceretur species objecti absque specie impressa, vel expressa objecti externi, ut si color sit immediatus organo, dicendum esset contra Poncium, species sensus interni non produci à specie expressa, nisi ut concurrente partialiter & per modum conjungentis passum cum causa efficiente, ex quo ulterius patet contra eundem Poncium de anima Disp. 8. q. 8. quomodo explicari possit, quod sensatio externa habeat rationem conditionis sine qua non ad productionem speciei internæ.

xx. 3°. Non à specie impressa externa objecti; quia hæc non videtur producere speciem objecti secundum aliam rationem, quam objectum attingatur à sensu exteriori, non attingitur autem sub ratione præteriti vel possibili, sub qua à sensu interno attingitur: Deinde à specie impressa externa objecti non conservatur; ergo nec 1°. producitur.

xxi. 4°. Contra Hurtadum, Arriag. Ovied. Murc. Ponc. & Thomistas communiter, non à specie externa objecti: 1°. quia species impressa ex natura sua repræsentat illud, à quo principaliter producitur, ut constat de speciebus visis; quia est semen illius à quo producitur, sed sæpius recordamur objecti, & non præteritæ sensationis objecti, ergo, &c. 2°. quia cum absit species expressa interna, dum objecti recordamur, non potest in sententia omnium aliorum species interna impressa conservari ab illa expressa, ergo neque ex dictis 1°. produci.

xxii. 5°. Multò minus ab ipso sensu interno; 1°. quia commodius sine tot entium superflua multiplicatione diceretur sensum internum esse species ipsas impressas. 2°. quia ipsum non repræsentant, ergo nec

ab ipso producantur. 3°. quia secundum aduersarios est indifferens ad quamcumque speciem habendam; de eo autem, quod dicitur ipsius indifferentiam tollere, dicere poteris, speciem sensus interni producere, vel potius iuxta resolutionem præcedentem animam ad producendam sensationem ei correspondentem determinare.

xxiii. Confirmatur: quia in nostra sententia vitantur infinitarum propemodum specierum, & productionum specierum, earumque excitementorum sine ulla necessitate multiplicationes, & inexplicabiles difficultates; ergo, &c.

solutio Objectionum.

xxiv. **O**bjicies 1°. ex Murcia hic, similibus rationibus probatur, necessariò species impressas ponendas in sensu interno, quibus probatum est supra, ponendas in sensu externo; hic enim applicatæ, inquit, habent eandem vim, ergo, &c.

xxv. Confirmatur ex P. Poncio, etiam hic, qui dicit contrariam nostræ esse omnium Doctorum communissimam: ideoque magis illam veram supponit, sicut & cæteri, quam probet: potentia internæ sunt indifferentes ad omnes sensationes, ergo necessariò in illis ponendæ sunt species, quibus ad aliquas, præ aliis, determinentur.

xxvi. Respondeo negando assumptum; est enim disparitas, quòd sensus internus feratur in objectum possibile, præteritum non existens, & sine ulla necessaria approximatione remotissimum (quantum experimur omnes): sensus verò externus, saltem naturaliter, non nisi in actu existens, & intra certam spheram præsens, nulloque interjecto vacuo vel opaco, quod etiam sensationem internam non impedit; deinde variæ experientia supra allatæ convincunt dari species in visu & speciem visualem non posse se tenere ex parte potentia, seu illi identificari, sed debere ab objecto emitti: nullæ verò id convincunt de speciebus sensus interni.

Ad Confirmationem

xxvii. Respondeo 1°. retorquendo argumentum in species rememorativas, & insensatas congenitas, de quibus supposito ultimo; illæ enim sunt, uti ipse sensus internus, aut anima ipsa ad suas sensationes vel non sensationes, indifferentes, & tamen earum indifferentia non potest sine processu in infinitum per alias species determinari, ut patet; unde sicut non sunt necessariae species impressæ ad tollendam illarum indifferentiam; neque similiter sunt necessariae ad tollendam sensus interni aut ipsius animæ indifferentiam, ob rationis paritatem.

xxviii. Respondeo 2°. negando consequentiam, quia eorum indifferentia sufficienter tollitur, per aliquid simile illi, per quod indifferentia specierum jam dictarum tollitur; vide suppositum ultimum supra ante dubii Resolutionem.

xxix. Objicies 2°. si in sensu interno & intellectu non dentur species, sed sint sibi ipsis species objectorum, quorum in aliorum sententia species realiter distinctas acquirere possunt; cur infantes, non tam perfectè, ac viri phantasiant? cur dormientes, non tam perfectè intellectu discurrunt & discursu bonum, merendo, vel malum, peccando, amplectuntur? quàm sensu interno phantasiant?

xxx. Respondeo ad primum, infantes non tam perfectè ac viros phantasiare, quia (præterquam quod sit, ut docet D. Fromondus lib. 4°. de Anima

cap. 4°. art. 9°. quia eorum cerebrum humore natat, secus in viris) non habent phantasiam, tam perfectè, & circa tam multa exercitatum quàm viri; quæro enim cur unus orator non tam perfectè recorderetur orationis semel habitæ, quàm alterius centies factæ. Cur unus tam perfectè de omnibus non discurrat, quàm alius, nisi quia non habet, defectu tanti exercitii, tantam facilitatem ac alius.

xxxi. Respondeo ad 2um (pro quo iterum P. Poncius ad causam aliquam occultam recurrit, fateturque se notam sufficientem non posse invenire, nec etiã puto in aliqua alia, quàm nostra sententia, facile inveniri posse;) causam esse, quòd plura ad perfectè intellectu discurrendum, quàm ad perfectè sensu interno phantasiandum, cum enim phantasia phantasiat ex instinctu naturæ, & objectorum, de quibus secundum quid discurrit, habeat species sibi identificatas, nihil ad phantasiandum præter phantasiam requiritur; at verò cum intellectus discurrat ex cognitione bonitatis consequentiæ saltem virtualiter contentæ in præmissis, realiter à se distincta, & non ex solo instinctu naturæ, aliquid ad perfectè discurrendum, præter se, requirit, v. g. præmissarum cognitionem, quam facile dormiens, eò quòd habeat cerebrum vaporibus, ut ebrius, gravatum & indispositum, deserit, vel si non deserat, facile aliis distrahitur, ut vel conclusionem omittat, defectu attentionis; vel illegitimam & cornutam eliciat; quòd idem extendere poteris ad ebrios: & hinc fit quòd ex communi Theologorum sententia & fori confessionalis praxi discurrat dormientium & ebriorum ex inculpabili ebrietate pro peccatis non reputentur.

xxxii. Objicies 3°. ex August. lib. 2. super Gen. ad litteram: *Deus bis res produxit, semel quidem in se ipsis secundum esse reale, iterum verò secundum esse intelligibile in intellectu;* & II. de Trinit. cap. 2. ait *positionem specierum intelligibilium difficile suaderi tardioribus ingeniis, ergo, &c.*

xxxiii. Respondeo ad 1um Augustinum tantum velle Deum iterum res produxisse secundum esse intelligibile in intellectu ab illis realiter distincto, quia autem difficulter intelligitur, quomodo res habeant esse aliquod in intellectu: II. de Trinit. dicit *id difficile suaderi tardioribus ingeniis, sive positionem specierum intelligibilium (etsi ab intellectu realiter indistinctarum) difficile tardioribus ingeniis suaderi.*

xxxiv. Objicies 4°. si intellectus habeat species sibi identificatas omnium objectorum, quorum species realiter distinctas in sententiâ aliorum acquirere potest, jam se solo independentem ab omni phantasmate & sensatione intelligere poterit, sicut postea in statu separationis; sed hoc est contra Axioma, *Nihil est in intellectu quod prius, &c.* communiter receptum, ergo, &c.

xxxv. Respondeo negando majorem: nam licet intellectus non requirat sensationem ut causam speciei objecti, quod intelligit; requirit tamen sensationem seu phantasma expressum, vel ut medium in quo sua objecta percipit, vel ut causam occasionantem incorporeorum cognitionem, quod est expressa sententia Aristotelis hic lib. 3. textu 39. *Necesse est intelligentem phantasmata speculari, vel ut veritatis Argiopolus, Qui contemplatur necesse est unà cum phantasmate contempletur, scilicet tamquam in medio, vel causâ occasionante incorporeorum cognitionem: dixi causam occasionantem, &c.* propter auctoritatem tum August. Epist. 56. *quasi verò* (inquit)

non multa ac prope innumerabilia cogitentur incorporaliter atque intelligibiliter, ab eis, qui talia cogitare non verunt, sicut ipsa sapientia & veritas. tum D. Th. 1. p. q. 84. art. 7°. post Dionysium de divin. nom. c. 10. & ideo, cum de hujusmodi aliquid intelligimus, necesse habemus converti ad phantasmata corporum, licet ipsorum non sint (nota) phantasmata; necessitatem autem hujus experientia docet; nam si lædatur cerebrum in quo residet phantasia seu sensus internus, læduntur operationes intellectus, ut constat ex furiosis & amentibus variis: deinde Angelos, animam nostram, intellectiones nostras, &c. semper concipimus ad modum rei materialis, ut experientia etiam constat; quia medio phantasmate de re corporea illos cognoscimus, sed quæ ratio harum experientiarum?

xxxvi. Respondet 1° Poncius non posse assignari aliam præter ordinationem divinam, factam in penam peccati originalis: verum id non est mihi verisimile, magis quam Adamum innocentem cognitione naturali cognovisse angelos per speciem propriam, cujus tamen intellectus erat ejusdem speciei cum nostro; vel magis quam Christum Dominum acquiraturum scientias experimentales independentes à phantasmatibus, si ulla poenas peccati non tulisset.

xxxvii. Respondet 2° Murcia ex D. Thom. 1. p. q. 84. rationem esse, quia modus operandi sequitur modum essendi: Verum id potius contrarium probat: quia sicut modus essendi animæ est spiritualis, ita modus operandi deberet etiam esse spiritualis: Deinde operatio mentalis, non obstante concomitantia phantasmatis, manet spiritualis, quomodo igitur sequitur modum essendi corporeum? Denique nec est, cur modus operandi sequatur ut potius modum essendi corporis, quam animæ spiritualis; nec etiam, cur operatio animæ spiritualis potius sequatur modum essendi corporis, quam operatio corporis modum essendi animæ spiritualis. Quare alter

xxxviii. Resp. rationem esse, quia unio cum corpore determinat animam ad non utendum nisi speciebus phantasmatis & objectorum, quorum cognitiones occasionant: quod illa unio id faciat, ex eo patet, quod nullus homo sit assignabilis operans natural. independentes à contemplatione phantasmati: De beatis enim & Christo ut scientia infusa instructis, aliud est, ut patet, de quibus in Theol.

DISPUTATIO UNDECIMA.

De Anima rationali, & ejus potentiis.

D V B I V M I.

An anima rationalis sit spiritualis & immortalis, & una sit perfectior altera substantialiter?

A Nte Resolutionem
1. Suppono 10. ex dictis in Logica Tract. 5. Disp. 2. de quantitate dub. 3. supposito 5. corporeum, five materiale rectè definiti, quod extensum habet partes extensas, id est, extra invicem realiter. Has autem definitiones ibi habes expositas & probatas, & ex illis facillimum est definire corpus & spiritum, qui à corporeo & spirituali in eo præcisè differre videntur, quod corpus & spiritus videantur esse substantiæ tantum; corporeum verò & spirituale, etiam accidentia.

ii. Neque contra præsentem corporis definitionem objici potest, quod P. Compt. de Anima Disp. 7. contra Renatum Des-Cartes objicit: In sacrosancta Eucharistia est verum & reale corpus Christi, & tamen illic non habet actualem extensionem, &c. quia quoad hoc satis definitionem nostram præcautum est, dicendo quod extensum five si extendatur: non enim repugnat esse corpus, & non extendi actualiter, sed potentialiter tantum, ut convincit objectio. Aliter tamen contra definitiones illas,

iii. Objicies 1° ex eodem P. Compt. de Anima Disp. 7. sect. 1. Non est ex quo capite repugnet res aliqua spiritualis habens partes extensas in ordine ad locum, sicuti eas habet in ordine ad subiectum & tempus intensas; ergo, &c.

iv. Respondeo repugnare ex formali conceptu rei corporeæ & incorporeæ five qui primò occurrunt menti ens corporeum & incorporeum concipiuntis, de quo in Logica loco paulò ante citato,

R. P. Francisci Bone Spei Physica.

v. Objicies 2° ex eodem ibidem, ratio corporis seu rei corporeæ, prout distinguitur à spiritu, est, vel quantitas, vel quidpiam habens conjunctionem aliquam Physicam cum illa; ita ut sine ea existere connaturaliter non possit: ergo, &c. Probatur antecedens, quia hic conceptus competit omnibus, & solis rebus corporeis, ut inductione constabit discurrenti.

vi. Respondeo negando assumptum: quia satis in Logica, loco citato, ostensum est dependentiam à quantitate omnino impertinenter se habere ad primum conceptum rei corporeæ: deinde, secundum definitionem illam, non datur conceptus unus omnibus corporeis communis univocus; sed duo, ut consideranti patebit, quod est superfluum, ubi unicus assignari potest. Quod enim l. 6. n. 6. dicat, creationem, quæ albedinem ita redderet independentem ab omni connexionem cum materia & quantitate, ut connaturaliter sine iis existere possit, fore spiritualem; nec mirum esse, quod ex antiquis hoc nullus asseruerit, quia hæc questio hoc solum tempore discuti cæpit. Hoc tempore recipi non potest, quia est contra conceptum rei corporeæ, qui primò menti, tam antiquorum Patrum & Philosophorum, quam modernorum, occurrit, neque prætereà satisfacit rationi paritatis, quam in Logica loco supra citato. n. 101. attulimus.

vii. Suppono 2° Decretum Leonis Papæ X. in Conc. Lat. Sess. 8. anno Dom. M. D. XIII. sic habere.

viii. Cum diebus nostris (quod dolentes referimus) Zizanie seminator antiquus humani generis hostis, nonnullos perniciosissimos errores à fidelibus semper explosos in agro Domini super-seminare & augere sit ausus, de natura præsertim animæ rationalis; quod videlicet mortalis sit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè Philosophantes, secundum saltem Philosophiæ, verum id esse asseverent. Contra hujusmodi pestem opportuna remedia adhibere cupientes, hoc sacro approbante Concilio,

Ii li,